

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Representative of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

SAŽETAK PRESUDE

C. PROTIV RUMUNJSKE PRESUDA VIJEĆA OD 30. KOLOVOZA 2022. ZAHTJEV BR. 47358/20

***Značajni nedostaci u provođenju istrage povodom kaznene prijave
podnositeljice zbog seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu
uzrok su povrede prava na poštovanje privatnog života***

ČINJENICE

Podnositeljica zahtjeva radila je kao čistačica u društvu koje je pružalo usluge čišćenja željezničkom kolodvoru u vlasništvu državnih željeznica kada je podnijela kaznenu prijavu protiv C.P.-a, upravitelja kolodvora, zbog spolnog uznemiravanja. Podnositeljica je tvrdila da ju je C.P., u razdoblju od dvije godine, nastojao prisiliti na spolni odnos te je uz kaznenu prijavu priložila više audio snimki njihovih razgovora koje su bile seksualne prirode. Po provedenoj istrazi, državno odvjetništvo odustalo je od daljnjeg kaznenog progona C.P.-a uz obrazloženje da počinjena djela ne sadržavaju zakonska obilježja kaznenog djela spolnog uznemiravanja. Predmetnu odluku naknadno su potvrdili viši državni odvjetnik i Okružni sud ističući kako postupanje C.P.-a zbog izostanka elementa poniženja podnositeljice nije počinjeno s potrebnim stupanjem kaznene odgovornosti da bi bilo okarakterizirano kao kazneno djelo sukladno Zakonu o kaznenom postupku.

PRIGOVORI

Pred ESLJP-om podnositeljica je prigovorila načinu na koji je provedena istraga, ističući da je odustanak od kaznenog progona imao negativan utjecaj na njezin privatni život, odnose s kolegama na poslu te zdravlje.

OCJENA ESLJP-a

Uvodno, ESLJP je po službenoj dužnosti morao ocijeniti dopuštenost zahtjeva podnositeljice *ratione materiae*, odnosno primjenjivost članka 8. Konvencije. U tom smislu, ESLJP je ponovio da pojam „privatni život“ u konvencijskom smislu, nije moguće konačno definirati, ali da on svakako uključuje pravo pojedinca na psihički i fizički integritet. No kako bi članak 8. Konvencije bio primjenjiv, napad na „privatan život“ pojedinca mora doseći potreban prag ozbiljnosti ([Špadijer protiv Crne Gore](#), br. 31549/18, stavci 66. i 68.-69., 9. studenog 2021.).

Prigovor podnositeljice odnosio se na napad na njezin seksualni integritet, jer je sukladno njezinim navodima ona bila žrtva seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu koje je trajalo više od dvije godine. Stoga je ESLJP smatrao da njezin zahtjev sadržajno potpada pod osobnu sferu koja se štiti člankom 8. Konvencije te da je postignuta potrebna razina ozbiljnosti zbog koje je predmetni članak primjenjiv.

Sudeći o osnovanosti zahtjeva podnositeljice, ESLJP je istaknuo da sukladno članku 8. Konvencije države članice imaju obvezu zaštititi fizički i psihički integritet pojedinaca od napada koje bi mogle izvršiti druge osobe na njega, a što uključuje i zaštitu od uznemiravanja na poslu. Predmetna obveza, prvenstveno podrazumijeva uspostavu primjerenog zakonodavnog okvira, koja u slučaju napada na psihički integritet pojedinca ne mora nužno biti kaznenopravne prirode, ali zaštita koja se pruža mora u konačnici biti dostatna za otklanjanje povrede i/ili ishoda naknade štete ([Špadijer protiv Crne Gore](#), br. 31549/18, stavak 87. i 89., 9. studenog 2021.). Stoga, države članice uživaju široku slobodu procjene u organizaciji uspostavljanja primjerenog zakonodavnog okvira kojim se jamči zaštita od napada na fizički i psihički integritet pojedinca, ([R.B. protiv Mađarske](#), br. 64602/12, stavci 81.-82., 12. travnja 2016.). Konačno, ESLJP je napomenuo da kazneni postupak, koji je pokrenut zbog napada na nečiji fizički ili psihički integritet, ne smije biti organiziran na način da neopravdano ugrožava život, slobodu ili sigurnost svjedoka, a posebno žrtve koja treba biti ispitana u postupku ([Y. protiv Slovenije](#),¹ br. 41107/10, stavak 103., ECHR 2015).

Sukladno utvrđenju ESLJP-a, nacionalnim zakonodavstvom u Rumunjskoj predviđeno je i postoji učinkovito pravno sredstvo koje pojedinci mogu iskoristiti u slučaju povrede prava na poštovanje privatnog života (*mutatis mutandis*, [Association ACCEPT i drugi protiv Rumunjske](#), br. 19237/16, stavak 81., 1. lipnja 2021.). Štoviše, seksualno uznemiravanje na poslu u Rumunjskoj predstavlja kazneno djelo, ali se čast i ugled dodatno mogu štiti i u građanskoj parnici radi naknade štete zbog povrede predmetnih prava.

U konkretnom predmetu, slijedom navoda podnositeljice o seksualnom zlostavljanju provedena je kaznena istraga. Sukladno praksi ESLJP-a, kaznena istraga ako je učinkovita, predstavlja primjerenu zaštitu u smislu pozitivnih obveza koje su za državu predviđene člankom 8. Konvencije ([Botoyan protiv Armenije](#), br. 5766/17, stavak 109., 8. veljače 2022.). Stoga, kako bi utvrdio je li u predmetu podnositeljice došlo do povrede članka 8. Konvencije i osobnog integriteta podnositeljice, ESLJP mora ispitati je li kazneni postupak proveden na način da su na zadovoljavajući način bila zaštićena njezina prava.

ESLJP je primijetio da iako je po podnesenoj kaznenoj prijavi državno odvjetništvo brzo otvorilo istragu u kojoj je utvrđeno da je C.P. počinio djela za koja ga je podnositeljica optužila,

¹ Sažetak presude dostupan je i na [hrvatskom jeziku](#).

nacionalne vlasti nisu utvrdile postojanje njegove kaznenopravne odgovornosti. Naime, sukladno zaključku nacionalnih tijela, podnositeljica se nije osjećala poniženo predmetnim postupanjem C.P., a što je predstavljalo konstitutivni element kaznenog djela seksualnog uznemiravanja.

No, isto tako ESLJP je primijetio, da nacionalne vlasti nisu ponudile bilo kakvo objašnjenje kako su došle do tog zaključka, dok su dokazi koji su tijekom istrage dostavljeni i razmatrani samo detaljno opisani bez ikakvog nastojanja nacionalnih vlasti da ih stave u potreban kontekst. Posljedično, takvim pristupom nacionalne vlasti podnositeljčin iskaz nisu smatrale važnim dokazom, niti su provele bilo kakvu ocjenu njegove koherentnosti i vjerodostojnosti. Također, nacionalne vlasti potpuno su zanemarile u svojim zaključcima osvrnuti se na činjenicu da je C.P. bio nadređen podnositeljici i stoga se u odnosu na nju nalazio u poziciji moći, ili pak na dokaze da je podnositeljica nakon susreta s njim bila uplakana i tužna. U tom smislu, ESLJP je smatrao da su nacionalne vlasti mogle provesti psihološko vještačenje podnositeljice radi utvrđivanja je li ona imala ikakav razlog za podnošenje lažne kaznene prijave protiv C.P.-a te kako bi utvrdili kakav je utjecaj C.P.-ovo postupanje imalo na podnositeljicu ([M.G.C. protiv Rumunjske](#), br. 61495/11, stavak 70., 15. ožujka 2016., [I.C. protiv Rumunjske](#)², br. 36934/08, stavak 54., 24. svibnja 2016.). Navedeno je problematično jer kao i kod obiteljskog nasilja, slučajevi seksualnog zlostavljanja događaju se iza zatvorenih vrata i u okviru osobnih odnosa, zbog čega je zlostavljanje teško dokazati, a žrtve se teško odlučuju prijaviti ga. Predmetnim propustima, nacionalne vlasti samo su doprinijele tom nepoželjnom trendu ([Opuz protiv Turske](#), br. 33401/02, stavak 132. ECHR 2009). Isto tako, u kontekstu sveopće osude seksualnog zlostavljanja na međunarodnoj razini te osiguranja prava žrtava seksualnog nasilja, ESLJP se osvrnuo na odluku o obustavi kaznenog postupka koja je sadržavala detaljne i opsežne navode C.P.-a o podnositeljčinom privatnom životu i njezinim navodnim motivima za podnošenje kaznene prijave protiv njega. Naime, prema ocjeni Suda takvo detaljno ponavljanje navoda C.P.-a u odluci o obustavi istrage bilo je nepotrebno i bezobzirno te je služilo jedino tome da se podnositeljicu stigmatizira, a protivno jamstvima iz članka 8. Konvencije ([J.L. protiv Italije](#), br. 5671/16, stavak 136., 27. svibnja 2021.).

Konačno, ESLJP je istaknuo i bizarnost situacije u kojoj se podnositeljica našla nakon što se požalila da je žrtva seksualnog uznemiravanja na radnom mjestu jer je nakon toga jedino ona bila ta koja je morala trpjeti posljedice i koja je zbog toga ostala bez posla. Pritom, unatoč tome što je navedeno svakako doprinijelo njezinom osjećaju bespomoćnosti nacionalne vlasti navedeno ni na koji način nisu uzele u obzir pri donošenju odluke u nacionalnom postupku.

Slijedom svega navedenog, i bez donošenja zaključaka o kaznenopravnoj odgovornosti C.P.-a, ESLJP je utvrdio da je provedena istraga bila obilježena značajnim nedostacima i propustima koji su bili protivne pozitivnim obvezama države, a što je dovelo do povrede članka 8. Konvencije.

PRAVEDNA NAKNADA

7.500 EUR na ime neimovinske štete

² Sažetak presude dostupan je na [hrvatskom jeziku](#).